گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۰۸۰۲۹
سه شنبه ۱۱ دی ۱۴۰۳ ۲۲:۰۱

۶۵.۸ همت زیان شناسایی شد؛

زیان انباشته ای به گستردگی ایران زمین

بانک مرکزی در آبان‌ماه سال گذشته برای سامان‌دهی به وضعیت ناترازی بانک ایران زمین، مدیریت این بانک را در دست گرفت. با این وجود، بررسی‌ها نشان می‌دهند که بدهی بانک ایران زمین به بانک مرکزی و سایر بانک‌ها از ابتدای شروع به کار هیات سرپرستی تاکنون بیش از ۱۶۶ درصد افزایش داشته و منابع و شاخص‌های مالی بانک نیز طی این دوره، به‌طور نامتعارفی افت کرده است.

به گزارش خبرنگاران گروه بازارسرمایه گزارش خبر، سال‌هاست که ناترازی بانک‌ها بر اقتصاد ایران سایه انداخته و سبب ایجاد مشکلات بزرگی در فضای اقتصاد کلان کشور شده است. از آنجا که اقتصاد ایران، یک اقتصاد بانک‌محور است و بیش از ۹۰ درصد تامین مالی کشور، از طریق بانک‌ها انجام می‌شود، مشکلات بانک‌ها، متغیرهای اقتصاد کلان را به‌طور مستقیم تحت تاثیر قرار می‌دهد. از همین روی، به گواه بسیاری از کارشناسان اقتصادی، رفع مشکل ناترازی بانک‌ها، پیش‌نیاز بهبود وضعیت اقتصادی ایران است.

بی‌شک ناترازی بانک‌ها، ریشه در ساختار اقتصادی و سیاسی کشور دارد که سبب ناترازی وجوه نقد، درآمد و هزینه بانک‌ها و ناترازی دارایی‌ها و بدهی آن‌ها شده است. اما در این میان، نقش مدیریت ناکارآمد در ناترازی بانک‌ها و تشدید این معضل، غیرقابل انکار است. موضوعی که نه تنها بانک مرکزی به عنوان نهاد ناظر شبکه بانکی، در بهبود آن ناموفق بوده، بلکه با اتخاذ سیاست‌های نادرست، به آن دامن زده است.

وضعیت بانک ایران زمین یکی از نمونه‌های بارز تاثیر ناکارآمدی سیاست‌های بانک مرکزی و مدیریت بر ناترازی بانک‌هاست؛ بانکی که در سال‌های اخیر همواره با ناترازی و زیان‌دهی شدید و نسبت کفایت سرمایه منفی دست و پنجه نرم کرده، نسخه بانک مرکزی برای بهبود وضعیت آن انتخاب مدیران بدون تخصص بوده که نتیجه‌ای جز تشدید ناترازی این بانک را نداشته است.

زیان انباشته ۶۵.۸ هزار میلیارد تومانی؛ نتیجه فعالیت یک ساله هیات سرپرستی بانک ایران زمین

بانک مرکزی در آبان‌ماه سال گذشته برای سامان‌دهی به وضعیت ناترازی بانک ایران زمین، مدیریت این بانک را در دست گرفت. با این وجود، بررسی‌ها نشان می‌دهند که بدهی بانک ایران زمین به بانک مرکزی و سایر بانک‌ها از ابتدای شروع به کار هیات سرپرستی تاکنون بیش از ۱۶۶ درصد افزایش داشته و منابع و شاخص‌های مالی بانک نیز طی این دوره، به‌طور نامتعارفی افت کرده است.

سال‌هاست که ناترازی بانک‌ها بر اقتصاد ایران سایه انداخته و سبب ایجاد مشکلات بزرگی در فضای اقتصاد کلان کشور شده است. از آنجا که اقتصاد ایران، یک اقتصاد بانک‌محور است و بیش از ۹۰ درصد تامین مالی کشور، از طریق بانک‌ها انجام می‌شود، مشکلات بانک‌ها، متغیرهای اقتصاد کلان را به‌طور مستقیم تحت تاثیر قرار می‌دهد. از همین روی، به گواه بسیاری از کارشناسان اقتصادی، رفع مشکل ناترازی بانک‌ها، پیش‌نیاز بهبود وضعیت اقتصادی ایران است.

بی‌شک ناترازی بانک‌ها، ریشه در ساختار اقتصادی و سیاسی کشور دارد که سبب ناترازی وجوه نقد، درآمد و هزینه بانک‌ها و ناترازی دارایی‌ها و بدهی آن‌ها شده است. اما در این میان، نقش مدیریت ناکارآمد در ناترازی بانک‌ها و تشدید این معضل، غیرقابل انکار است. موضوعی که نه تنها بانک مرکزی به عنوان نهاد ناظر شبکه بانکی، در بهبود آن ناموفق بوده، بلکه با اتخاذ سیاست‌های نادرست، به آن دامن زده است.

وضعیت بانک ایران زمین یکی از نمونه‌های بارز تاثیر ناکارآمدی سیاست‌های بانک مرکزی و مدیریت بر ناترازی بانک‌هاست؛ بانکی که در سال‌های اخیر همواره با ناترازی و زیان‌دهی شدید و نسبت کفایت سرمایه منفی دست و پنجه نرم کرده، نسخه بانک مرکزی برای بهبود وضعیت آن انتخاب مدیران بدون تخصص بوده که نتیجه‌ای جز تشدید ناترازی این بانک را نداشته است.

تعیین هیات سرپرستی؛ نسخه بانک مرکزی برای بانک ایران زمین

بانک ایران زمین فعالیت خود را در سال ۱۳۹۰ آغاز کرد و آخرین مجمع سالانه برگزار شده این بانک، به سال ۱۳۹۷ بازمی‌گردد؛ با وجود این، از آن زمان تاکنون، برگزاری مجامع بانک ایران زمین به بن‌بست خورده تا عملا، سهامداران در تصمیم‌گیری برای بانک ناتوان باشند. این موضوع، مقدمه‌ای بر ناترازی بانک ایران زمین شد و بانک مرکزی نیز نه تنها در بهبود شرایط این بانک ناکام بود، بلکه با اعمال سیاست‌های غلط و ناکارآمد، باعث تشدید این ناترازی شد.

در ابتدای آبان‎ماه سال ۱۴۰۲ بانک مرکزی، مدیریت بانک ایران زمین را در دست گرفت و برای این بانک، هیات سرپرستی تعیین کرد. هیات سرپرستی بانک مرکزی در آبان‌ماه سال گذشته کار خود را آغاز کرد و با حضور بیش از یک ساله تیم منتخب بانک مرکزی در بانک ایران زمین، تشدید ناترازی‌های بانک و افت شاخص‌های عملکردی، تنها ثمره حضور این تیم بوده که متاسفانه امروز هم هیچ یک از آنها پاسخگو نیستند.

انتصاب رئیس سابق کانون نانوایان به عنوان عضو هیات سرپرستی بانک مرکزی!

هیات سرپرستی منصوب شده توسط بانک مرکزی در بانک ایران زمین، متشکل از سه عضو بود. بانک مرکزی، عبدالمجید پورسعید که خود از سال ۱۳۹۵ مدیر عامل بانک بوده و نسبت به ناترازی‌ها و شرایط کنونی بانک ایران زمین باید پاسخگو باشد را به عنوان رئیس هیات سرپرستی و علیرضا کریمی وثیق و قدرت‌اله عبداللهی را به عنوان اعضای این هیات منصوب کرد.

عبدالمجید پورسعید، در حالی به عنوان رئیس هیات سرپرستی بانک ایران زمین انتخاب شد که در رزومه خود، تنها مدیریت عاملی شرکت‌های تجارت الکترونیک پارسیان، داده‌پردازی بانک پارسیان و بهسازان ملت و همچنین معاونت در امور طرح و برنامه بانک پارسیان را می‌دید و سابقه جدی مدیریتی در شبکه بانکی نداشته است.

علیرضا کریمی وثیق نیز با تحصیلات در رشته دندانپزشکی و سابقه ریاست کانون نانوایان و بازنشسته اداره کل غله و خدمات بازرگانی استان تهران، عضو هیات سرپرستی بانک ایران زمین شد. این در حالیست که نه تنها طبق ماده ۷۱ قانون خدمات کشوری، انتصاب کریمی وثیق به دلیل بازنشسته بودن ممنوع بود، بلکه این انتصاب، دستورالعمل نحوه احراز صلاحیت حرفه‌ای بانک‌ها و موسسات مالی را نیز نقض می‌کرد؛ چراکه بر اساس این دستورالعمل، حداقل ۱۰ سال سابقه کار در زمینه‌های بانکی و همچنین دارا بودن مدرک کارشناسی در یکی از رشته‌های مرتبط، جهت عضویت هیات مدیره در بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری الزامی است که این موضوع در انتصاب او رعایت نشده است.

عضو دیگر هیات سرپرستی منصوب شده توسط بانک مرکزی قدرت‌اله عبدالهی است که در بانک کشاورزی فعالیت داشته و قبل از این، هیچ تجربه هیات مدیره‌ای در بانک‌ها نداشته است. بر اساس اخبار موجود، هر سه عضو هیات سرپرستی، از همکاران و دوستان محمد طالبی، دبیر کل بانک مرکزی در بانک کشاورزی بوده‌اند. همچنین برخی شنیده‌ها حاکی از آن هستند که علیرضا کریمی وثیق و محمد طالبی، جدای از همکاری در بانک کشاورزی، در بنیاد نوآوری و توسعه دکتر محمد شیخ زین‌الدین نیز همکار بوده‌اند که شاید این همکاری و دوستی در صدور حکم انتصاب از سوی محمد طالبی، دبیر کل وقت بانک مرکزی برای علیرضا کریمی وثیق به عنوان عضو هیات سرپرستی بانک ایران زمین بی‌تاثیر نبوده است.

بانک ایران زمین و زیان انباشته ۶۵.۸ هزار میلیارد تومانی

بررسی صورت‌های مالی بانک ایران زمین حاکی از آن است که در سال ۱۴۰۱ این بانک به طور خالص ۱۲ هزار و ۸۶۷ هزار میلیارد تومان زیان انباشته داشته که این رقم پس از استقرار تیم مدیریتی جدید در بانک، در پایان سال ۱۴۰۲ به ۱۶ هزار و ۸۹۸ میلیارد تومان رسید. همچنین رقم زیان خالص بانک ایران زمین در ۶ ماهه سال ۱۴۰۳ در مقایسه با دوره مشابه سال قبل ۱۳۳ درصد بیشتر بود.

به علاوه، بررسی‌ها نشان می‌دهند که زیان انباشته بانک ایران زمین که پایان سال ۱۴۰۱ معادل حدود ۳۵ هزار میلیارد تومان بود، در پایان سال ۱۴۰۲ به ۵۴ هزار میلیارد تومان و در پایان شهریورماه امسال به ۶۵.۸ هزار میلیارد تومان رسید. همچنین پیش‌بینی می‌شود این رقم تا پایان سال ۱۴۰۳ به بیش از ۷۰ هزار میلیارد تومان برسد.

جهش ۱۶۶ درصدی بدهی بانک ایران زمین به بانک مرکزی و بانک‌ها در طول ۱۳ ماه

یکی دیگر از موارد حائز اهمیت در مورد عملکرد بانک‌ها، بدهی آنها به بانک مرکزی و دیگر بانک‌هاست. آمارها نشان می‌دهند که افزایش اضافه برداشت‌ها در دوره فعالیت تیم مدیریتی منصوب شده توسط بانک مرکزی در بانک ایران زمین باعث شده که بدهی این بانک به بانک مرکزی و سایر بانک‌ها بیش از ۱۶۶ درصد جهش کند.

طوری که رقم بدهی بانک ایران زمین به شبکه بانکی که در آبان‌ماه سال ۱۴۰۲ و استقرار هیات سرپرستی منصوب بانک مرکزی در این بانک، معادل ۲۱ هزار میلیارد تومان بود، در پایان آذرماه امسال و تنها در طول ۱۳ ماه، به ۵۶ هزار میلیارد تومان افزایش یافت.

همچنین از ابتدای آبان‌ماه سال گذشته که هیات سرپرستی منصوب بانک مرکزی در بانک ایران زمین آغاز به کار کرد، تا پایان مهرماه امسال، منابع سپرده‌ای بانک ایران زمین کاهشی بوده و قیمت تمام شده پول در بانک ایران زمین نیز در بازه زمانی مذکور، شاهد افزایش ۴.۸ واحد درصدی بوده است.

توقف ۶ ساله برگزاری مجامع عمومی بانک ایران زمین نیز نگرانی سهامداران این بانک را در پی داشته و مشخص نیست که سهامداران بانک ایران زمین که هر روز به تماشای سقوط بانک می‌نشینند، تا چه زمان بلاتکلیف خواهند ماند؟

بانک ایران زمین به روزهای اوج خود بازمی‌گردد؟

با وجود زیان انباشته بانک ایران زمین و افزایش بدهی این بانک به بانک مرکزی و سایر بانک‌ها که نتیجه مدیریت ناکارآمد یک ساله هیات سرپرستی منصوب بانک مرکزی است، نباید فراموش کرد که بانک ایران زمین از ابتدای تأسیس، با تکیه بر پرسنل جوان، کارآمد و خدمات متنوع بانکداری، همواره مورد توجه افکار عمومی بوده که متأسفانه، مداخله بانک مرکزی باعث شد تا عملکرد این بانک با چالش‌های جدی مواجه شود.

با این حال، سهامداران بانک ایران زمین آگاهند که با اصلاحات مدیریتی و بازگشت به ریل اصلی و با توجه به بهره‌گیری از زیرساخت‌های مدرن و موجود، این بانک می‌تواند به روزهای اوج و موفقیت‌آمیز خود بازگردد.

نیم‌نگاهی به وضعیت بانک آینده، سرمایه و دی، دیگر بانک‌های ناتراز ایران

بانک ایران زمین تنها بانک ایران نیست که با چنین وضعیتی روبه‌روست و تعداد دیگری از بانک‌های کشور، با ناترازی‌های بحرانی و شاخص‌های عملکردی فاجعه‌باری مواجه هستند.

بانک آینده، یکی از نمونه‌های بارز این بانک‌های ناتراز است که طبق آخرین صورت‌های مالی آن، در پایان ۶ ماهه ۱۴۰۳ زیان انباشته ۳۹۱ هزار و ۳۸۲ میلیارد تومانی را در ترازنامه خود ثبت کرد. یکی دیگر از این بانک‌ها، بانک سرمایه است که در ترازنامه این بانک نیز زیان انباشته‌ای ۶۰ هزار میلیارد تومانی به چشم می‌خورد. بانک دی نیز با زیان انباشته‌ای ۲۸ هزار و ۸۳۶ میلیارد تومانی مواجه است.

نکته مهم:

در این شرایط، سوال اینجاست که آیا وقت آن نرسیده که بانک مرکزی مسئولیت فقدان نظارت صحیح بر عملکرد شبکه بانکی، به ویژه بانک‌هایی چون آینده سرمایه، دی و ایران زمین را بپذیرد، دلایل خود برای انتصاب و تایید صلاحیت افرادی که توانایی خروج بانک‌ها را از ناترازی و بحران ندارند در مسئولیت‌های خطیر عضویت هیات مدیره و هیات سرپرستی اعلام نماید و دلیل انتصاب‌های پر حرف و حدیث که محصولی جز افزایش ناترازی بانکی نداشته را به مردم و سهامداران گزارش نماید؟

منبع: تجارت نیوز